

Наукові перспективи
Видавнича група

ВІСНИК науки та
освіти
ISSN 2786-6165 (ONLINE)

серії: філологія, культура і мистецтво,
педагогіка, історія та археологія, соціологія

Bulletin of Science and Education

№ 10(40) 2025

Видавнича група «Наукові перспективи»

Християнська академія педагогічних наук України

«Вісник науки та освіти»

*(Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія»,
Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)*

Випуск № 10(40) 2025

Київ – 2025

Publishing Group «Scientific Perspectives»

Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine

"Bulletin of Science and Education"

*(Series" Philology ", Series" Pedagogy ", Series" Sociology ",
Series" Culture and Art ", Series" History and Archeology")*

Issue № 10(40) 2025

Kyiv – 2025

**«Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)»:
журнал. 2025. № 10(40) 2025. С. 3011**

Рекомендовано до видавництва Всеукраїнською Асамблеєю докторів наук з державного управління (Рішення від 31.10.2025, № 11/10-25)

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України 10.10.2022 № 894 журналу присвоєні категорії "Б" із історії та археології (спеціальність - 032 Історія та археологія) та педагогіки (спеціальність - 011 Освітні, педагогічні науки)

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 23.12.2022 № 1166 журналу присвоєна категорія Б з філології (спеціальність - 035 філологія)

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної академії наук Азербайджану, Всеукраїнської асоціації педагогів і психологів з духовно-морального виховання та Всеукраїнської асамблеї докторів наук з державного управління

Журнал публікує наукові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів філології, соціології, науки про освіту, історії, археології, а, також, культурології та мистецтвознавства з метою їх впровадження у сучасний науково-освітній простір.

Цільова аудиторія: вчені, лінгвісти, літературознавці, перекладачі, мистецтвознавці, культурознавці, педагоги, соціологи, історики, археологи, а, також, інші фахівці з різних сфер життєдіяльності суспільства, де знаходиться застосування тематика наукового журналу

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google Scholar

Головний редактор: Гурко Олена Василівна - доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, (Дніпро, Україна)

Редакційна колегія:

- ✚ Александрова (Верба) Оксана Олександрівна – доктор мистецтвознавства, доцент, професор кафедри теорії музики Харківського національного університету імені І. П. Котляревського, (Харків, Україна)
- ✚ Афонін Едуард Андрійович - доктор соціологічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, (Київ, Україна)
- ✚ Булатов Валерій Анатолійович - старший викладач кафедри дизайну Українського гуманітарного інституту, член спілки дизайнерів України
- ✚ Вакулик Ірина Іванівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри журналістики та мовної комунікації Національного університету біоресурсів і природокористування України (Київ, Україна)
- ✚ Волошенко Марина Олександрівна – доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології та соціальної роботи, Національний університет "Одеська політехніка" (Одеса, Україна)
- ✚ Вуколова Катерина Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо-германської філології та перекладу Білоцерківського національного аграрного університету (Біла Церква, Україна), доцент Дніпровського відділення центру наукових досліджень та викладання іноземних мов Національної академії наук України, Дніпро, Україна (Дніпро, Україна)
- ✚ Головна Алла Василівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської філології і перекладу Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Гончарук Віталій Володимирович – к.пед.н., старший викладач кафедри хімії та екології «Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини», (м. Умань, Україна)
- ✚ Ісайкіна Олена Дмитрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії та документознавства Національного авіаційного університету, член Спілки краєзнавців України (Київ, Україна)
- ✚ Колмикова Олена Олександрівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри гуманітарних дисциплін Дунайського інституту Національного університету "Одеська морська академія" (Одеса, Україна)
- ✚ Котельницький Назар Анатолійович - кандидат історичних наук, доцент кафедри права Чернігівського інституту інформації, бізнесу та права Міжнародного науково - технічного університету імені академіка Юрія Бугая, член - кореспондент Центру українських досліджень Інституту Європи РАН (Чернігів, Україна)

- ✚ Кошетар Уляна Петрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Кулікова Тетяна Василівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри фізичного виховання та здоров'я людини, методист Обласного коледжу „Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія імені А. С. Макаренка“ Полтавської обласної ради; Експерт Державної Служби якості освіти з питань акредитаційної експертизи освітньо-професійних програм фахової передвищої освіти; Член Української асоціації дослідників освіти (Кременчук, Україна)
- ✚ Куриш Наталія Костянтинівна — кандидат педагогічних наук, заступник директора з науково-навчальної роботи, Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області (Чернівці, Україна)
- ✚ Линтвар Ольга Миколаївна - кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології і перекладу Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Литвинська Світлана Віталіївна - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету, (Київ, Україна)
- ✚ Матійчин Ірина Мстиславівна — кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри методики музичного виховання і диригування Навчально-наукового інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (Дрогобич, Україна)
- ✚ Матяш Ольга Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- ✚ Мацько Віталій Петрович - доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української мови та літератури Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії (Хмельницький, Україна)
- ✚ Михайленко Любов Федорівна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- ✚ Михальчук Роман Юрійович - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії Рівненського державного гуманітарного університету (Рівне, Україна)
- ✚ Мізюк Вікторія Анатоліївна — кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Ізмаїл, Україна)
- ✚ Міщенко Ірина Іванівна - кандидат мистецтвознавства, доцент, Заслужений працівник культури України, член Національної спілки художників України, доцент кафедри мистецтвознавчої експертизи Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв (Київ, Україна)
- ✚ Ніколаєв Микола Ілліч - доктор історичних наук, професор кафедри історії на методикі її навчання Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Одеса, Україна)
- ✚ Новік Крістіна Іванівна - координатор освітньо-технологічних проєктів в TeachEd (Великобританія)
- ✚ Осова Ольга Олексіївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземної філології Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради (Харків, Україна)
- ✚ Палічук Юрій Іванович — кандидат педагогічних наук, доцент кафедри медицини катастроф та військової медицини Буковинського державного медичного університету (Чернівці, Україна)
- ✚ Потенко Людмила Олександрівна - кандидат філологічних наук, доцент, директор Черкаського інформаційно-учбового тренінгового центру Національного університету «Одеська юридична академія», доцент кафедри іноземних мов НУ «ОЮА», членкиня Центру українського-європейського наукового співробітництва (Одеса, Україна)
- ✚ Присяжнюк Олексій Миколайович - кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та методології науки ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
- ✚ Прокопович Лада Валеріївна - доктор філософських наук, професор кафедри культурології та філософії культури Національного університету «Одеська політехніка» (Одеса, Україна)
- ✚ Равлюк Тетяна Анатоліївна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та соціальної роботи Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
- ✚ Робак Ігор Юрійович - доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри суспільних наук Харківського національного медичного університету (Харків, Україна)
- ✚ Рубан Микола Юрійович - доктор філософії з історії та археології, член правління Луганського обласного об'єднання ВУТ "Просвіта" імені Тараса Шевченка, голова правління громадської організації "Фонд відновлення залізничної спадщини України" (Київ, Україна)
- ✚ Руденко Юлія Анатоліївна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики дошкільної освіти ДЗ "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського" (Одеса, Україна)
- ✚ Сидоренко Сергій Іванович - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри англійської філології і перекладу Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Сиявська Олена Олександрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (Одеса, Україна)
- ✚ Січкаренко Галина Геннадіївна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри документознавства та інформаційної діяльності Державного університету телекомунікацій (Київ, Україна)
- ✚ Скляр Ірина Олександрівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української філології, доцент кафедри світової літератури Горлівського інституту іноземних мов ДВНЗ Донбаський Державний педагогічний університет, постдокторант(м. Дніпро, Україні)
- ✚ Степанова Наталія Михайлівна - кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри дошкільної освіти, заступник з науки директора ННІ педагогічної освіти, соціальної роботи і мистецтва Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (Черкаси, Україна)

- ✚ Стратулат Наталія Вікторівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри журналістики та мовної комунікації Національного університету біоресурсів і природокористування (Київ, Україна)
- ✚ Супрун Володимир Миколайович – доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри журналістики та українознавства Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- ✚ Телєжкіна Олеся Олександрівна - доктор філологічних наук (спеціальність "Українська мова"), доцент, професор кафедри мовної підготовки, педагогіки та психології Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова, (Харків, Україна)
- ✚ Толочко Світлана Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії позашкільної освіти Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України (Київ, Україна)
- ✚ Хитровська Юлія Валентинівна - доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії факультету соціології і права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Київ, Україна)
- ✚ Федотова Оксана Олегівна - доктор історичних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри інформаційної діяльності Маріупольського державного університету (Київ, Україна)
- ✚ Чикарькова Марія Юріївна - доктор філософських наук (спец. "філософія культури"), професор кафедри філософії та культурології Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна)
- ✚ Шандра Наталія Андріївна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов для природничих факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна)
- ✚ Шевель Інна Петрівна - кандидат соціологічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин Київського національного університету культури і мистецтв (Київ, Україна)
- ✚ Шеремет Інеса Володимирівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри медикобіологічних та валеологічних основ охорони життя і здоров'я Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова (Київ, Україна)
- ✚ Шологон Лілія Іванівна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Івано-Франківськ, Україна)
- ✚ Шербак Олена Володимирівна - кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри прикладної лінгвістики Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Миколаїв, Україна)
- ✚ Янкович Олександра Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (Тернопіль, Україна)
- ✚ Ярослав Сирник - доцент кафедри етнології та культурної антропології Вроцлавського університету (Вроцлав, Польща)

Статті розміщені в авторській редакції.

Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

- Тарнавська М.М., Задко Т.П.** 973
*ФЕМІНІТИВИ В СУЧАСНІЙ СТАНДАРТНІЙ АРАБСЬКІЙ
МОВІ: ГРАМАТИЧНИЙ ТА СОЦІОЛІНГВІСТИЧНИЙ ВИМІРИ*
- Твердохліб О.С., Надольська Ю.А., Єпіфанцева Л.А.** 987
*ІНТЕГРАЦІЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У
ВИКЛАДАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ*
- Тимчук І.М., Погоріла С.Г., Ануфрієва І.Л.** 998
*СУЧАСНІ ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ
ОФІЦІЙНО-ДІЛОВОГО СТИЛЮ В КОМУНІКАТИВНОМУ
ПРОСТОРІ ВОЄННОГО СТАНУ*
- Ткачук Т.І., Мацера О.А.** 1012
*МУЛЬТИКУЛЬТУРАЛІЗМ В АНГЛІЙСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ ХХІ
СТОЛІТТЯ ЧЕРЕЗ ВИВЧЕННЯ ТВОРЧОСТІ СУЧАСНИХ
БРИТАНСЬКИХ АВТОРІВ*
- Федіна О.В.** 1026
*КАЗКА БЕЗ ГРИМУ: АВТЕНТИЧНІ СЮЖЕТИ ЯК ЗАСІБ
ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ*
- Харкова Г.В.** 1040
*ВІДЛУННЯ ІСПАНСЬКОЇ В АНГЛІЙСЬКІЙ ЧІКАНО:
МІЖМОВНИЙ ВПЛИВ НА ПРОСОДІЮ*
- Чонка Т.С., Юричко А.М.** 1052
*ЖАНРОВО-СТИЛЬОВА СПЕЦИФІКА РОМАНУ МАКСА
КІДРУКА «КОЛОНІЯ. НОВІ ТЕМНІ ВІКИ»*
- Чурсіна Л.В.** 1066
*СЛОВОВЖИВАННЯ МОВНИХ РЕГІОНАЛІЗМІВ У КОН-
ТЕКСТІ НАВЧАННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ*
- Шабуніна В.В., Лабенко О.В., Горбаченко А.Л., Сидоренко О.А.** 1082
*ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ КОМУНІКАЦІЙНИХ ПЛАТ-
ФОРМ ДЛЯ РОЗВИТКУ АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА В
УМОВАХ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНОЇ ОСВІТИ*

Янковець О.В., Кустовська І.М. 1096
*ТЕНДЕНЦІЇ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЛІТЕРАТУРНОГО ПРОЦЕСУ
ВЕЛИКОБРИТАНІЇ У ХХІ СТОЛІТТІ*

Ясинська Т.О., Кравчук Н.О., Гриценко В.І. 1106
*ПРОФЕСІЙНА МОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФІЛО-
ЛОГІВ У КОНТЕКСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИХ
СТАНДАРТІВ ЄС*

СЕРІЯ «ПЕДАГОГІКА»

Hertsovska N.O., Raikhel A.M., Achilova V., Myholynets K. 1119
*INNOVATIVE APPROACHES TO VOCABULARY DEVELOP-
MENT: THE ROLE OF MICROLEARNING IN ENGLISH
LANGUAGE TEACHING*

Mukan N.V., Bodnar M.I., Chubinska N.B. 1137
*MODELLING THE FORMATION OF PROFESSIONAL
COMPETENCE OF FUTURE SPECIALISTS IN AUTOMOTIVE
TRANSPORT VIA INFORMATION TECHNOLOGIES*

**Абрамович В.Є., Нагачевська С.А., Самойленко Т.О.,
Нетребчук Л.М., Пислар Т.П.** 1150
*МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ШЛЯХИ ІНТЕГРАЦІЇ ЗНАНЬ З
ЛАТИНСЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ У НАВЧАННІ
МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ*

Андрєєва М., Погранична Н. 1163
*ВЗАЄМОДІЯ ВИКЛАДАЧА І СТУДЕНТА ЯК УМОВА
ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
ФАХІВЦІВ*

Анушкевич В.І. 1182
*ОСВІТНІЙ ПІДХОД: НАВЧАННЯ НА ОСНОВІ НАУКОВИХ
ДОКАЗІВ (EVIDENCE-BASED LEARNING)*

Афанасьєв А.О. 1195
*ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ З КІНОЛОГІЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАСОБАМИ ПРОЄКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ*

УДК 821.111(410)09:316.7

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-10\(40\)-1012-1025](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-10(40)-1012-1025)

Ткачук Тетяна Іванівна кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземної філології та перекладу, Вінницький торговельно-економічний інститут, Державний торговельно-економічний університет, м. Вінниця, <https://orcid.org/0000-0002-4223-269X>

Мацера Ольга Анатоліївна старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу, Вінницький торговельно-економічний інститут Державного торговельно-економічного університету, м.Вінниця, <https://orcid.org/0000-0001-7102-4497>

МУЛЬТИКУЛЬТУРАЛІЗМ В АНГЛІЙСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ ХХІ СТОЛІТТЯ ЧЕРЕЗ ВИВЧЕННЯ ТВОРЧОСТІ СУЧАСНИХ БРИТАНСЬКИХ АВТОРІВ

Анотація. У статті розкрито змістове наповнення поняття мультикультуралізму в сучасній англійській літературі ХХІ століття як комплексного художнього феномена, що інтегрує соціальні, етнічні та гендерні виміри культурного досвіду. Встановлено, що мультикультуралізм у британській прозі виступає інструментом осмислення взаємодії особистості й суспільства в умовах постколоніальних трансформацій. З'ясовано, що у творчості Аслама Надіма, Гаутама Малкані, Зейді Сміт, Саманти Гарві та Бернардіна Еварісто художня репрезентація мульти-культурного середовища здійснюється через глибокий психологізм, соціолінгвістичну варіативність і символіку повсякденності. Наголошено, що роман «Maps for Lost Lovers» Аслама Надіма відтворює внутрішній конфлікт між традиційними релігійними орієнтирами та новими соціокультурними реаліями британського суспільства. Підкреслено, що в романі «Londonstani» Малкані Гаутама відображено соціолінгвістичні механізми самовираження молоді в мультикультурному просторі Лондона. Констатовано, що роман «White Teeth» Сміт Зейді розкриває тему адаптації через метафори побутових дій, де зміна взуття, втрата акценту й емоційна взаємодія постають символами боротьби за виживання в багатокультурному суспільстві. Зауважено, що роман «Orbital» Саманти Гарві у контексті мультикультурної проблематики демонструє універсалістський вимір людського буття, де космічний простір постає метафорою глобалізованого світу без чітких етнічних і культурних меж. Зазначено, що твір Бернардіна Еварісто «Girl, Woman, Other»

репрезентує множинність жіночих голосів і формує модель інтерсекційного мультикультуралізму, у якій етнічна, гендерна й соціальна ідентичності взаємодіють як рівнозначні складники культурного досвіду. Зауважено, що досліджені твори свідчать про складну взаємодію особистості та суспільства, де мультикультуралізм як художня категорія поєднує індивідуальні переживання, міжкультурні конфлікти та процеси глобальної ідентичності, що підтверджує його значення для розуміння соціокультурних трансформацій XXI століття.

Ключові слова: мультикультуралізм, сучасна англійська література, культурна ідентичність, міжкультурна взаємодія, дискурс.

Tkachuk Tetiana Ivanivna Candidate of Philological Sciences, Associate Professor of the Department of Foreign philology and translation, Vinnytsia Institute of Trade and Economics of State University of Trade and Economics, Vinnytsia, <https://orcid.org/0000-0002-4223-269X>

Matsera Olga Anatoliivna Senior Lecturer of the Department of Foreign philology and translation, Vinnytsia Institute of Trade and Economics of State University of Trade and Economics, Vinnytsia, <https://orcid.org/0000-0001-7102-4497>

MULTICULTURALISM IN 21ST-CENTURY ENGLISH LITERATURE THROUGH THE STUDY OF CONTEMPORARY BRITISH AUTHORS

Abstract. The article reveals the semantic content of the concept of multiculturalism in contemporary English literature of the 21st century as a complex artistic phenomenon that integrates social, ethnic, and gender dimensions of cultural experience. It is established that multiculturalism in British prose serves as a tool for comprehending the interaction between the individual and society under conditions of postcolonial transformations. It is found that in the works of Nadeem Aslam, Gautam Malkani, Zadie Smith, Samantha Harvey, and Bernardine Evaristo, the artistic representation of a multicultural environment is realized through profound psychological insight, sociolinguistic variability, and the symbolism of everyday life. It is emphasized that Nadeem Aslam's novel *Maps for Lost Lovers* depicts the inner conflict between traditional religious orientations and new sociocultural realities of British society. It is highlighted that Gautam Malkani's *Londonstani* reflects the sociolinguistic mechanisms of youth self-expression within the multicultural space of London. It is stated that Zadie Smith's *White Teeth* explores the theme of adaptation through the metaphors of

everyday actions, where changing shoes, losing one's accent, and emotional interaction emerge as symbols of the struggle for survival in a multicultural society. It is noted that Samantha Harvey's *Orbital*, in the context of multicultural issues, demonstrates a universal dimension of human existence, where outer space functions as a metaphor for a globalized world without clear ethnic and cultural boundaries. It is pointed out that Bernardine Evaristo's *Girl, Woman, Other* represents the multiplicity of female voices and constructs a model of intersectional multiculturalism, in which ethnic, gender, and social identities interact as equally significant components of cultural experience. It is observed that the analyzed works reveal a complex interaction between the individual and society, where multiculturalism as an artistic category combines personal experiences, intercultural conflicts, and processes of global identity formation, thus confirming its significance for understanding the sociocultural transformations of the 21st century.

Keywords: multiculturalism, contemporary English literature, cultural identity, intercultural interaction, discourse.

Постановка проблеми. Мультикультуралізм посідає важливе місце у сучасному гуманітарному дискурсі, оскільки відображає складні процеси взаємодії культур, ідентичностей та ціннісних систем у глобалізованому світі. Важливо підкреслити, що осмислення мультикультуралізму в літературному контексті відкриває можливість простежити, яким чином через художнє слово відображаються проблеми ідентичності, толерантності та міжкультурного діалогу. Тому вивчення цього феномена має значну наукову цінність, оскільки сприяє глибшому розумінню тенденцій розвитку сучасного культурного простору та формуванню нових моделей соціокультурної взаємодії.

Аналіз останніх досліджень та публікацій засвідчує зростання наукового інтересу до проблеми мультикультуралізму в англійській літературі, що виявляється у прагненні дослідників осмислити динаміку культурних ідентичностей у глобалізованому світі. Зокрема, Миропольська Н. розглядає мультилігвізм як важливий чинник входження особистості у світ художніх цінностей [1]. У цьому контексті Гольтер І. аналізує мультикультуралізм у літературі як складне соціокультурне явище, що трансформує художній простір і відкриває нові способи репрезентації культурної різноманітності [2]. Своєю чергою Семелюк Р. акцентує увагу на специфіці відображення мультикультурного світу в британському романі, демонструючи зв'язок між національною ідентичністю та соціокультурними змінами [3]. Натомість Скрипнік І. аналізує становлення мультикультурної ідентичності у сучасній англійській художній літературі

як відображення глобалізаційних процесів і постколоніальних трансформацій [4]. При цьому проблематику постколоніального виміру мультикультуралізму поглиблено відображають Бехта І. та Татаровська О. [5]. Поряд з тим, Розман І. та Липчанко-Ковачик О. зосереджують увагу на кризі ідентичності сучасної англійської літератури, що постає результатом зіткнення мультикультурних, національних і глобалізаційних тенденцій [6].

Метою статті є дослідження проявів мультикультуралізму в англійській літературі ХХІ століття через аналіз творчості сучасних британських авторів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасна англійська література ХХІ століття репрезентує глибоке осмислення мультикультуралізму як художнього феномена, що поєднує соціальні, етнічні та гендерні виміри людського досвіду. У цьому контексті доцільно розглянути твори сучасних британських авторів, у яких мультикультурна проблематика постає як засіб художнього осмислення складної взаємодії особистості та суспільства, оскільки саме через індивідуальні історії персонажів, їх внутрішні конфлікти та пошук власної ідентичності митці розкривають глибинні процеси культурної трансформації, що відбуваються у британському соціумі початку ХХІ століття.

Роман Аслама Надіма «Maps for Lost Lovers» (2004) [7] відображає глибоке художнє осмислення проблеми мультикультуралізму через призму особистісних і родинних драм, що розгортаються у просторі британського суспільства початку ХХІ століття. Автор уникає прямої соціальної публіцистики, натомість вибудовує складну психологічну архітектуру персонажів, через яку розкриває зіткнення культур, релігійних переконань і традиційних моральних орієнтирів. Так, у третьому розділі роману оповідач занурюється у внутрішній світ Каукаб, демонструючи її «nostalgia, isolation, and profound sorrow» [7, с. 17]. Це занурення у внутрішній світ героїні дає змогу побачити її як матір, що втратила зв'язок із сином, а також як символ людини, відчуженої у чужому культурному просторі. Її «nostalgia» та «isolation» стають не просто емоційними станами, а маркерами міжкультурного розриву, у якому минуле й теперішнє постійно конфліктують.

Особливе значення має мотив пам'яті, що проявляється у спогадах Каукаб про втраченого сина Уджалу, який «has not been in contact for seven years» [7, с. 17]. Цей часовий розрив відображає руйнування родинних зв'язків під тиском соціокультурної асиміляції, коли нове середовище послаблює міжпоколіннєву комунікацію.

Натомість у четвертому розділі розглянуто іншу грань авторської концепції мультикультуралізму. Рефлексії Шамаса про минуле формуються як «he also contemplates the lasting impact of these events, the sense

of home and belonging, and the layered complexities of his identity» [7, с. 21]. З огляду на зазначене, акцент зміщується з індивідуального емоційного досвіду на процес самоідентифікації, у якому «home» та «belonging» стають категоріями не географічними, а духовно-символічними. Через осмислення поняття дому як простору пам'яті й водночас відчуження Аслам Н. конструює філософію культурної множинності, де людина існує між кількома системами цінностей, не належачи цілком жодній.

Значним є й культурно-історичний пласт твору. Автор наголошує, що «the chapter reveals themes of loss, nostalgia, and the way history shapes personal relationships, with profound insights into the cultural intersection of British colonizers and Indian natives» [7, с. 21]. Зазначене вказує на прагнення Аслама Н. поєднати індивідуальну історію персонажів із ширшим колоніальним контекстом.

Фінальний епізод із взаєминами Шамаса і Каукаб у сучасній Англії – «their relationship has lost some intimacy, filled with longing and tension» [7, с. 21] – відображає глибоку деформацію особистісних стосунків під впливом культурних трансформацій. Їхня відчуженість стає проявом більш загальної кризи ідентичності, характерної для мультикультурних спільнот.

Вищезгаданий художній прийом дозволяє автору продемонструвати, як культурна взаємодія, попри зовнішню інтеграцію, часто супроводжується внутрішнім розпадом системи цінностей і втратами на рівні міжособистісної комунікації.

Далі у шостому розділі роману репрезентовано глибоке психологічне осмислення конфлікту поколінь у контексті мультикультурного середовища. Опис домашньої сцени – «the atmosphere is filled with the scent of freshly polished apples and hapless flowers» [7, с. 30] – створює ілюзію затишку, гармонії та стабільності, що, однак, контрастує із внутрішньою напругою між матір'ю та донькою. Цей художній прийом контрасту дозволяє письменнику відтворити подвійність мультикультурного досвіду: зовнішня впорядкованість життя прикриває глибокі суперечності між традиційними цінностями та сучасними уявленнями про свободу особистості.

Важливо наголосити, що Аслам Н. трактує тему конфлікту як внутрішній процес переосмислення самої сутності культурної належності. Атмосфера родинного дому перетворюється на метафоричний простір перетину цінностей, де зіткнення поколінь є художньою моделлю адаптації традицій у новому соціальному контексті.

Роман Малкані Гаутама «Londonstani» (2006) [8] відображає складний процес формування мультикультурної ідентичності у британському суспільстві початку XXI століття. Наприклад, в уривку: «All a this shit was

just academic a course. Firstly, Hardjit's thesis, though it was what Mr Ashwood'd call internally coherent, failed to recognise the universality a the word Nigga compared with the word Paki» [8, с. 11], автор демонструє соціолінгвістичну напруженість між етнічними групами, яка реалізується через мовну практику. Застосування расових маркерів у висловлюваннях персонажів указує на складну взаємодію між мовою, культурною належністю та соціальним статусом у постколоніальному контексті. Використання суржику, вульгаризмів і гібридних форм англійської мови стає засобом ідентифікації субкультурних меж. У перекладі цей фрагмент можна тлумачити як спробу автора показати, що, незважаючи на формальну «академічність» дискусії персонажів, вона виявляє приховані расові упередження: «Усі ці розмови були радше навчальними вправами. Твердження Харджита, хоч і логічно послідовне, не враховувало універсальності слова 'Nigga' у порівнянні зі словом 'Paki'».

Подальший розвиток епізоду, у якому описано насильницьку сцену – «the white kid couldn't call no one a Paki no more with his mouth all cut up» [8, с. 11], – розкриває тілесну метафору соціальної межі. Фізичне покарання білого підлітка за вживання етноніму стає символом перевернення колоніальної ієрархії. Через образ «крові, що стікає по щоках» і «невидимої світлої борідки» автор протиставляє зовнішні ознаки расової приналежності внутрішньому прагненню персонажів до самоствердження. Наведене підкреслює амбівалентність мультикультурного простору, тобто простору, де змішуються агресія, наслідування та пошук автентичності.

Водночас у такому уривку твору: «Amit'd always said goras couldn't ever get their facial hair right... I told him I thought he was being racist» [8, с. 11], – простежується іронічна інверсія стереотипів, коли дискримінаційні судження висловлюються представниками етнічних меншин щодо «білих» британців. Така стратегія відображає глибше соціальне явище – внутрішню колонізацію, за якої маргіналізовані групи відтворюють ті самі механізми упереджень, що колись були спрямовані проти них.

У другому уривку з роману: «Rudeboy Rule #2: Don't get me wrong, we in't wannabe badass gangstas or someshit... We just provided a service. We're businessmen, innit» [8, с. 29], – автор через жаргонне мовлення молодіжної групи відображає трансформацію кримінальної діяльності у форму підприємництва. Персонажі позиціонують себе як «бізнесменів», що «надають послуги», тим самим підмінюючи моральні категорії економічною доцільністю. Зазначена соціолінгвістична інверсія висвітлює формування неформальних економік у мультикультурному середовищі Лондона, де нелегальні практики отримують статус адаптаційного механізму у відповідь на соціальну маргіналізацію.

У цитаті «I wouldn't decide that the proper word for a deep an dickless poncey sap is a gay btty boy or that the proper word for women is bitches» [8, с. 33] автор окреслює моральний вимір спротиву. Герой ставить під сумнів стереотипи, закладені в мові, зокрема сексистські й гомофобні кліше, що формують дискурс гіпермаскулінності. Його репліка «That shit in't right. I know what other poncey words like homophobic an misogynist mean an I know that shit in't right» є проявом внутрішнього етичного конфлікту між бажанням належати до певної субкультури та усвідомленням несправедливості її ціннісних орієнтирів. Це засвідчує поступову еволюцію мультикультурного героя від наслідування до критичного самопізнання. У такий спосіб Малкані Г. показує, що процес інтеграції в поліетнічному суспільстві не є одновимірним, оскільки він супроводжується боротьбою між автентичністю та конформізмом.

Варто наголосити, що в цьому уривку мовна поведінка персонажа перетворюється на індикатор соціальної адаптації. Його висловлювання «If I don't speak proply using the proper words then these guys'd say I was actin like a batty boy or a woman» [8, с. 33] виявляє глибоку залежність ідентичності від лінгвістичних практик. У мультикультурному середовищі мова стає засобом виживання, а володіння «правильними словами» – способом уникнути соціального виключення. У цьому контексті мовна мімікрія є формою захисту, що відображає психологічну складність становлення молодого постколоніальної особистості.

Промовистою є ідея «I just wish I was the Proper Word Inventor so I could pick different proper words, that's all» [8, с. 33], яка у символічному плані виражає прагнення героя стати творцем власного мовного світу. Наведене бажання самостійно «винайти правильні слова» можна інтерпретувати як метафору культурного самопереосмислення, у межах якого відбувається відродження суб'єктності в умовах домінування чужих дискурсів. Саме ця внутрішня позиція формує концепт постетнічного суб'єкта, що переосмислює норми культурної комунікації.

Особливо показовою є кінцівка епізоду – «Right behind the rear end a some fuckin Grampa Simpson when we could be chasing the rear end a some J-Lo or Beyoncé instead» [8, с. 33]. Тут виявляється своєрідний естетичний код мультикультурної молодіжної культури, побудований на іронічному зіставленні попкультурних символів і буденної реальності. Таке зіставлення розкриває прагнення персонажів вирватися з соціальної одноманітності та утвердити себе в системі нових цінностей, які поєднують елементи ідентичності, споживання й самопрезентації.

У романі Сміт Зейді «White Teeth» (2000) [9] цитата «At the corner of the road Alsana popped behind the post office and removed her pinchy sandals in

favour of Samad's shoes» [9, с. 15] увиразнює метафоричний мотив пристосування як життєвої стратегії мігрантки в мультикультурному середовищі. Зміна взуття тут виступає символічним актом тимчасового переходу від жіночої вразливості до необхідності прийняти «чоловічу» стійкість і практичність. Героїня, позбавлена фізичного комфорту, демонструє готовність до адаптації – як зовнішньої (через поведінкові деталі), так і внутрішньої (через психологічну гнучкість). У перекладі «вона зняла тісні сандалі й узула Самадові черевики» [10, с. 85] це рішення набуває підтексту символічного ототожнення з чоловіком, що вказує на зміну соціальної ролі жінки в умовах міграційного досвіду.

Надалі уривок «In seconds she whipped her hair into an efficient bun, and wrapped her coat tighter around her to keep out the wind» [9, с. 15] – розкриває прагнення Алсани до самоконтролю й порядку як компенсаторного механізму у світі, де її культурна ідентичність постійно піддається випробуванням. Стислість і динамічність дії підкреслюють дисципліну та внутрішню організованість, які протистоять хаосу зовнішнього простору. У такий спосіб Сміт З. створює образ жінки, що балансує між традиційним і модерним, між східним менталітетом і західним типом раціональності.

Особливо промовистою є репліка героїні «Survival is all, little Iqbal, survival» [9, с. 15], яка фіксує головний мотив існування мігранта – виживання як первинний інстинкт, що витісняє всі інші соціокультурні амбіції. У перекладі – «Виживання – ось що головне, маленький Ікбол, виживання» [10, с. 85] – цей вислів набуває відтінку внутрішнього монологу матері, зверненого до ще ненародженої дитини. Він виражає спадкоємність досвіду адаптації: боротьба за місце у світі стає родовою. У контексті мультикультуралізму цей епізод ілюструє тяглість ідентичності, що зберігається навіть у процесі асиміляції.

Далі Сміт З. через побутову сцену створює стандартну ситуацію випадкової зустрічі, що виявляє соціальну напругу між представниками різних етнокультурних груп. У реченні «she recognized the black lady who was leaning over a garden fence, looking dreamily into the air towards the library» [9, с. 15] контраст між спостережливістю Алсани й мрійливістю Клари підкреслює розбіжність їхніх світоглядних орієнтацій. Перша діє за принципом обережності, друга – уособлює відкритість і наївну довіру до нового середовища. Така антиномія створює етичну й естетичну опозицію між «осторогою традиції» та «оптимізмом інтеграції».

У наступному діалозі – «‘Mrs Iqbal!’ said Clara, waving her over. ‘Mrs Jones.’ Both women were momentarily embarrassed at what they were wearing, but, looking at the other, gained confidence» [9, с. 15] – авторка відтворює феномен ситуативної солідарності, що долає етнічні межі. Спільне відчуття

незручності стає основою для виникнення емпатії – як первинної форми міжкультурного контакту. Згідно з перекладом, «Обидві жінки миттєво знітилися через свій одяг, проте, ще раз глянувши одна на одну, одразу ж віднайшли певність» [10, с. 86], що надає сцені психологічної достовірності. Таким чином, мікродіалог перетворюється на модель соціальної інтеграції, побудованої на емоційно-комунікативних механізмах.

У фразі «She was already some way to losing her accent and she liked to work on it at every opportunity» [9, с. 15] простежується тонке іронічне спостереження Сміт З. над процесом мовної акультурації. Для Клари відмова від акценту – це спосіб дистанціюватися від колоніального минулого. Переклад «Вона поклала собі за мету позбутися акценту й намагалася використати кожную нагоду, щоби повправлятися» [10, с. 86] чітко фіксує цей процес як внутрішній жест культурного самоперетворення. Такий епізод демонструє, що мовна ідентичність у британському мультикультурному контексті стає простором боротьби між прагненням до «чистоти мови» та необхідністю зберегти власне культурне коріння.

Водночас образ чоловіка – «Archie, who was in the hallway, becoming exasperated with a bookcase» [9, с. 15] – виконує функцію нейтралізуючого фону, на якому жіночі персонажі набувають більшої динаміки й психологічної глибини. Арчі уособлює стандартний образ «пасивного британця», який відсторонено спостерігає за змінами соціального ландшафту, тоді як жінки – Алсана й Клара – активно взаємодіють із простором та перетворюють його. Саме така гендерна перспектива відображає тенденцію сучасної британської прози до зміщення центру культурного суб'єкта з чоловічого на жіночий.

Таким чином, наведені фрагменти із роману «White Teeth» [9] і його український переклад [10] розкривають концепцію мультикультуралізму, у якій повсякденність виступає головним простором формування ідентичності. Через прості побутові дії – зміну взуття, корекцію акценту, сором за одяг – Сміт З. відтворює складну драму культурної адаптації, що поєднує тілесне, мовне й психологічне виміри. Інакше кажучи, письменниця пропонує художню модель нового типу британського суспільства, де взаємопроникнення культур, мов і гендерних ролей постає умовою виживання й розвитку.

Натомість у романі Гарві Саманти «Orbital» (2023) [11] відтворено глибокі філософські й культурні рефлексії, що набувають форми осмислення мультикультурного буття людини у межах позаземного простору. Наприклад, в уривку: «He has that postcard in his crew quarters... all of the possibilities of subject and perspective that his wife wrote out on its reverse. The king, the queen, the maids, the girl, the mirror, the artist.» [11, с. 13] – листівка

постає як метонімія зв'язку героя з земною культурою, яка зберігає різнобічність сприйняття світу.

Надалі розгортання опису – «He catches sight of the distinctive northerly point of Oman jutting into the Persian Gulf, dust clouds over the navy Arabian Sea, the great Indus Estuary, what he knows to be Karachi» [11, с. 13] – створює ефект глобального бачення, у якому Земля постає як культурний мозаїчний простір. З висоти орбіти зникають кордони, але залишаються топоніми – знаки історичної пам'яті та цивілізаційного досвіду. Така перспектива моделює нову парадигму сприйняття світу, де культурна ідентичність розширюється до рівня планетарної. Водночас фраза «according to the arbitrary metric of time they use up here where time is blasted» [11, с. 13] виражає відносність часу і простору, що в умовах космічної ізоляції втрачають традиційні соціокультурні координати, але посилюють людську потребу в осмисленні свого походження та культурного коріння.

Проблематика ідентичності, відірваної від рідного середовища, розкривається у наступному уривку: «Up here, nice feels such an alien word. It's brutal, inhuman, overwhelming, lonely, extraordinary and magnificent.» [11, с. 22]. Лексема «alien» у цьому контексті набуває двозначності: вона означає як буквальне перебування «поза Землею», так і відчуття відчуженості у культурному сенсі. Героїня не може знайти відповідників для звичних людських емоцій, що свідчить про зіткнення між земним культурним кодом і транснаціональним, космічним виміром буття. Вона «struggles for things to tell people at home, because the small things are too mundane and the rest is too astounding» [11, с. 22], що підкреслює межовість її досвіду: у ньому побут і велич поєднані у протиставленні, що позбавляє можливості комунікації у звичних культурних формах.

Ця межовість інтерпретується як художня метафора сучасного мультикультурного стану, у якому людина постійно перебуває між «своїм» і «іншим», між локальним досвідом і глобальним контекстом. Символічне поняття «floating family» [11, с. 22] виражає новий тип соціальної спільності – тимчасової, міжкультурної, заснованої на вимушеній співприсутності. У цьому контексті авторка демонструє, як у глобалізованому світі національна належність поступається місцем емпатії, комунікативній взаємодії та спільному досвіду виживання в умовах ізоляції. Цей художній прийом дозволяє осмислити мультикультуралізм як екзистенційну категорію сучасної свідомості.

Тому художня структура роману «Orbita» відображає нову модель мультикультурального мислення, у якій простір орбіти функціонує як метафора планетарної свідомості. Персонажі, відірвані від земного контексту, втілюють не стільки технологічний, скільки гуманістичний

експеримент – пошук спільного культурного знаменника для людства. Аналіз показує, що Гарві С. формує оригінальну концепцію глобальної ідентичності, заснованої на пам'яті, діалозі та духовному взаємопроникненні, що становить новий етап еволюції мультикультуралізму в англійській літературі ХХІ століття.

Своєю чергою у романі Еварісто Бернардін «Girl, Woman, Other» (2019) [12] простежується складна соціокультурна динаміка, що виявляє трансформацію ідентичності та міжособистісних зв'язків у межах мультикультурного британського суспільства. В уривку «Living rooms became rehearsal spaces, old bangers transported props, costumes came from second-hand shops, sets were extracted from junk yards, they called on mates to help out, everyone learning on the job, ad hoc, throwing their lot in together» [12, с. 18] акцентується ідея колективного творчого процесу, що виникає на перетині ентузіазму, нестачі ресурсів і потреби в самореалізації. Переклад цього фрагмента («вітальні ставали репетиційними залами, старі автомобілі перевозили реквізит, костюми надходили з комісійних крамниць, декорації – зі звалищ, а друзі долучалися до спільної справи, усі вчилися в процесі») засвідчує, що мистецьке середовище виступає як соціальна мікро модель солідарності.

Згодом ця колективна енергія виявляється нестійкою. Авторка описує внутрішні суперечності між героїнями, зазначаючи: «They'd hit it off as friends, only to find they couldn't work together» [12, с. 19]. У цьому твердженні виражено парадокс сучасних міжкультурних і міжгендерних взаємин: початкова емоційна близькість поступається місцем конфлікту амбіцій і різного бачення творчого процесу. Ця сюжетна лінія демонструє глибшу проблему – труднощі побудови партнерства в середовищі, де ідентичність формується під впливом постколоніального досвіду та гендерної боротьби.

Подальша розповідь про Домінік розширює просторові межі наративу й ілюструє тему самовизначення через культурну мобільність. В уривку «Dominique fell in love with the West Coast, entered into a marriage of convenience with a gay man» [12, с. 103] виявляється подвійна природа свободи – як особистої, так і соціальної. Такий шлюб символізує стратегічну адаптацію до нового культурного простору. Водночас опис американського періоду життя Домінік – «Her English accent was a huge selling point in her dealings with Americans... lesbians in particular wanted to help her, to open doors for her, to be part of what they thought she represented» [12, с. 103-104] – демонструє, що культурний капітал може ставати засобом соціального просування. Авторка тонко виявляє іронію: те, що раніше могло бути ознакою іншості, у новому контексті перетворюється на привілей.

Важливим аспектом психологічного розвитку персонажа стає участь у групі підтримки: «She also attended a weekly counselling group for female survivors of domestic abuse... she heard people share their life stories and reach life-changing epiphanies» [12, с. 104]. Тут Еварісто пропонує соціально-психологічну модель зцілення через спільний досвід і саморефлексію. Переживання Домінік, яка усвідомлює, що «as the oldest girl in a family of ten, she'd had to mother the younger ones when she'd been deprived of being properly mothered herself» [12, с. 104], розкриває глибинну тему міжпоколінної травми та повторення ролей у сімейних структурах.

Таким чином, наведені цитати з роману «Girl, Woman, Other» формують складну інтерпретацію мультикультуралізму, у якій поєднуються соціальна адаптація, особистісне визрівання та гендерна саморефлексія. Через історію взаємодії Амми й Домінік письменниця демонструє, що сучасна англійська література XXI століття фіксує різноманіття культурних досвідів, а також осмислює їх як поле творчої взаємодії та конфлікту.

Висновки. З огляду на проведений аналіз, сучасна британська література XXI століття демонструє, що мультикультуралізм інтегрує соціальні, етнічні та гендерні аспекти. Зокрема, роман Аслама Надіма «Maps for Lost Lovers» показує, що проблематика мультикультуралізму проявляється через особистісні й родинні конфлікти, де переплітаються пам'ять, традиційні цінності та пошук ідентичності, що відображає вплив культурних трансформацій на міжособистісні стосунки. Своєю чергою у романі Малкані Гаутами «Londonstani» простежується, що формування мультикультурної ідентичності відбувається через мовні практики та соціальні субкультури, а внутрішні конфлікти персонажів відображають боротьбу між автентичністю та конформізмом. У творі Сміт Зейді «White Teeth» повсякденність виступає простором культурної адаптації, де символічні деталі побуту та мовні особливості відтворюють складність інтеграції в мультикультурне середовище. Крім цього, роман Гарві Саманти «Orbital» демонструє глобальну перспективу мультикультуралізму, в якій культурна ідентичність формується на планетарному рівні та через діалог між локальним і глобальним досвідом. Так само у романі Еварісто Бернардин «Girl, Woman, Other» мультикультуралізм проявляється у колективній творчості та процесах самовизначення, де соціальна адаптація, мобільність і культурний капітал стають засобами інтеграції та самореалізації. У підсумку, усі досліджені твори свідчать про складну взаємодію особистості та суспільства, де мультикультуралізм як художня категорія поєднує індивідуальні переживання, міжкультурні конфлікти та процеси глобальної ідентичності, що підтверджує його значення для розуміння соціокультурних трансформацій XXI століття.

Література

1. Миропольська Н. Є. Мультилінгвізм як введення в світ художніх цінностей. Духовність особистості: методологія, теорія і практика. 2019. № 91(4). С. 88-99.
2. Гольтер І. М. Мультикультуралізм у літературі: сучасний погляд на проблему. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. 2019. Том 30(69) № 2 Ч. 2. С. 64-69.
3. Семелюк Р. М. Мультикультурний світ британського роману. Збірник наукових праць молодих вчених Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2019. Випуск 10. С. 16-17.
4. Скрипник І. Ю. Мультикультурна ідентичність у сучасній англomовній художній літературі. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Філологія. 2021. № 24. С. 43-50.
5. Бехта І. А., Татаровська О. В. Постколоніальні штрихи мультикультурного портрету сучасної англomовної літератури. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. 2023. № 61. С. 22-26.
6. Розман І. І., Липчанко-Ковачик О. В. Актуальні проблеми сучасної англійської літератури: криза ідентичності в контексті глобалізаційних викликів. Перспективи та інновації науки. 2024. № 10(44). С. 503-511.
7. Nadeem Aslam. Maps for Lost Lovers. URL: <https://cdn.bookey.app/files/pdf/book/en/maps-for-lost-lovers.pdf>
8. Malkani Gautam. Londonstani. URL: <https://knigavuhe-audio.com/knigi/book/69682637/>
9. Smith Zadie. White Teeth. URL: <https://readli.net/chitat-online/?b=127249&pg=>
10. Сміт Зеді. Білі зуби. Роман. Переклад з англійської Нани Куликової та Ростислава Семківа. Київ «Смолоскип», 2009. 606 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Smit_Zedi/Bili_zuby.pdf
11. Harvey Samantha. Orbital. URL: <https://technysh.com/Please-Wait-Your-Resource-is-Loading.php>
12. Evaristo Bernardine. Girl, Woman, Other. URL: https://transreads.org/wp-content/uploads/2022/02/2022-02-14_620a913201c4e_GirlWomanOtherbyBernardineEvaristoEvaristoBernardinez-lib.org_.pdf

References

1. Myropolska, N. Ye. (2019). Multylyhvizm yak uvedennia v svit khudozhnikh tsinnosti [Multilingualism as an introduction to the world of artistic values]. Duhovnist osobystosti: metodolohiia, teoriia i praktyka – Spirituality of Personality: Methodology, Theory and Practice, 91(4), 88-99. [in Ukrainian].
2. Holter, I. M. (2019). Multykulturalizm u literaturi: suchasnyi pohliad na problemu [Multiculturalism in literature: a modern view on the problem]. Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Filolohiia. Sotsialni komunikatsii – Scientific Notes of V. I. Vernadsky TNU. Series: Philology. Social Communications, 30(69), 2(2), 64-69. [in Ukrainian].
3. Semeliuk, R. M. (2019). Multykulturnyi svit brytanskoho romanu [The multicultural world of the British novel]. Zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohienka – Collection of Scientific Papers of Young Scholars of Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University, 10, 16-17. [in Ukrainian].

4. Skrypnik, I. Yu. (2021). Multykulturalna identychnist u suchasni anhlomovni khudozhnii literaturi [Multicultural identity in contemporary English-language fiction]. Visnyk Mariupolskoho derzhavnoho universytetu. Serii: Filolohiia – Bulletin of Mariupol State University. Series: Philology, 24, 43-50. [in Ukrainian].

5. Bekhta, I. A., & Tatarovska, O. V. (2023). Postkolonialni shtrykhy multykulturnoho portretu suchasnoi anhlomovnoi literatury [Postcolonial features of the multicultural portrait of contemporary English-language literature]. Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii: Filolohiia – Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Philology, 61, 22-26. [in Ukrainian].

6. Rozman, I. I., & Lypchanko-Kovachyk, O. V. (2024). Aktualni problemy suchasnoi anhliiskoi literatury: kryza identychnosti v konteksti hlobalizatsiinykh vyklykiv [Current issues of contemporary English literature: the crisis of identity in the context of globalization challenges]. Perspektyvy ta innovatsii nauky – Perspectives and Innovations of Science, 10(44), 503-511. [in Ukrainian].

7. Aslam, N. (2004). Maps for Lost Lovers. URL: <https://cdn.bookee.app/files/pdf/book/en/maps-for-lost-lovers.pdf> [in English].

8. Malkani, G. (2006). Londonstani. URL: <https://knigavuhe-audio.com/knigi/book/69682637/> [in English].

9. Smith, Z. (2000). White Teeth. URL: <https://readli.net/chitat-online/?b=127249&pg=> [in English].

10. Smit, Z. (2009). Bili zuby. Roman [White Teeth. Novel]. Translated from English by Nana Kulykova and Rostyslav Semkiv. Kyiv: Smoloskyp. 606 p. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Smit_Zedi/Bili_zuby.pdf [in Ukrainian].

11. Harvey, S. (2023). Orbital. URL: <https://technysh.com/Please-Wait-Your-Resource-is-Loading.php> [in English].

12. Evaristo, B. (2019). Girl, Woman, Other. URL: https://transreads.org/wp-content/uploads/2022/02/2022-02-14_620a913201c4e_GirlWomanOtherbyBernardineEvaristoEvaristoBernardinez-lib.org_.pdf [in English].